Polityka gromadzenia zbiorów Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu

Radom, dnia 3.06.2024 r.

Misja Muzeum:

Misją Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu jest tworzenie warunków umożliwiających współczesnemu widzowi obcowanie z wartościami dziedzictwa lokalnego i historią regionu, z dziedzictwem kultury narodowej i światowej.

Muzeum realizuje swoją misję przez gromadzenie, opracowywanie, udostępnianie, zabezpieczanie, konserwację i ochronę dziedzictwa narodowego: muzealiów archeologicznych, historycznych, etnograficznych, przyrodniczych i z zakresu sztuki.

Muzeum prezentuje swoje zbiory w ramach ekspozycji stałych i czasowych, działalności wydawniczej, tworzenia płaszczyzny wymiany myśli naukowej w różnych dziedzinach wiedzy związanych z profilami kolekcji i szeroko rozumianej działalności edukacyjnej i popularyzatorskiej.

Istotnym celem Muzeum jest tworzenie otwartej przestrzeni, przyjaznej dla widza.

***

Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu jest instytucją wielodziałową. W jej skład wchodzą następujące Działy merytoryczne: Sztuki, Historii, Sztuki Nieprofesjonalnej i Kultury Ludowej, Kultur Pozaeuropejskich, Przyrody i Archeologii.

Początki kolekcjonerstwa w Radomiu sięgają połowy XIX w., były to kolekcje gromadzone w sposób nieprzypadkowy, według pewnych założeń „programowych", lecz jednocześnie gromadzone przez osoby prywatne i w zasadzie nie udostępniane szerszej publiczności. Jako pierwszy w Radomiu swoje zbiory upowszechnił ks. Jan Wiśniewski, jeden z najbardziej zasłużonych regionalistów i kolekcjonerów w historii miasta. Już w 1913 roku podarował Polskiemu Towarzystwu Krajoznawczemu swoje zbiory. Jednak powołaniu pełnoprawnego muzeum przeszkodziły zarówno I wojna światowa, jak i kryzys ekonomiczny lat 20. XX w. Za początek funkcjonowania Muzeum przyjmuje się rok 1923 (18 marca – wtedy nastąpiło jego oficjalne otwarcie). Zygmunt Strzeszewski, ówczesny starosta radomski, przyznał muzeum pomieszczenie na 2 piętrze w budynku starostwa, przy ul. Żeromskiego 54. Muzeum miało wówczas dwa działy: „prowizoryczny" przyrodniczy i „właściwy" PTK (gromadzący zabytki z wykopalisk, stare dokumenty: pergaminy, autografy, listy i odezwy, monety, pieczęci, militaria, porcelanę, obrazy i meble – w większości zebrane przez ks. Jana Wiśniewskiego). W okresie międzywojennym Muzeum wielokrotnie zmieniało siedziby. W 1930 r. inż. Kazimierz Ołdakowski, ówczesny dyrektor Fabryki Broni, udostępnił jeden z budynków zakładu jako sale ekspozycyjne i magazynowe dla Muzeum. Pomimo dużych trudności, w pierwszej dekadzie istnienia instytucja stale powiększała swoje zbiory dzięki hojności ofiarodawców – radomskich kolekcjonerów. Największy i najcenniejszy dar pochodził od rodziny Marcelego Szafrańskiego, zasłużonego społecznika, który gromadził zabytki kultury materialnej, m.in. posiadał jeden z najpiękniejszych zbiorów numizmatycznych i medalierskich.

II wojna światowa przyniosła destrukcję wszystkim instytucjom kultury, także radomskiemu Muzeum. Zbiory były kilkakrotnie przenoszone, na koniec udało się je umieścić w lokalu kamienicy przy ul. Żeromskiego 9. Muzeum zostało formalnie zamknięte

dla Polaków. Kustosz zbiorów, Stanisław Trzebiński, przedłużał w nieskończoność inwentaryzację zbiorów, stąd rekwizycja ich miała miejsce dopiero w roku 1942. Trzebiński został wywieziony do Oświęcimia, gdzie został zamordowany.

Około 1943 r. władze okupacyjne sprowadziły do Radomia 85 eksponatów związanych z kulturami pozaeuropejskimi, m.in. XVIII- wieczną zbroję samurajską, włócznię naginatę czy karapaksy oceanicznych żółwi zielonych. Są one częścią zbiorów Muzeum do dziś. Muzeum zostało zlikwidowane (ze względu na zintensyfikowane działania wojenne). Straty wojenne Muzeum najdotkliwiej dotknęły zbiory etnograficzne, których 98% zostało wywiezionych w głąb Rzeszy. Zachowały się tylko 94 eksponaty (m.in. ceramika iłżecka i huculska). Bardzo ucierpiała kolekcja ornitologiczna, zniszczono też wiele obrazów i grafik. Ocalała natomiast – ukryta przed okupantem jeszcze w 1939 roku – kolekcja numizmatyczna. W ramach swoistej „rekompensaty" do Muzeum sprowadzono artefakty z innych muzeów (m.in. z Muzeum PTK w Ostrowcu Świętokrzyskim kolekcja archeologiczna, z muzeów z głębi Rzeszy – zbiór sztuki egipskiej). W ten sposób Niemcy stworzyli „gabinet osobliwości", oparty na egzotyce i przeznaczony dla mało wymagającej publiczności.

Nie do przecenienia były też straty personalne – grono wybitnych muzealników i przyjaciół Muzeum wojny nie przeżyło.

Po wyzwoleniu ponownie otwarta placówka, pozostająca pod opieką Zarządu Miejskiego, przyjęła nazwę Muzeum Miejskie w Radomiu i w 1945 roku otrzymała nową siedzibę – przy ulicy Szerokiej 12 (później Nowotki, obecnie Piłsudskiego). Oficjalna inauguracja miała miejsce 21 października 1945 roku. otwarto wówczas wystawę przeglądową polskiego malarstwa. W 1949 r., Uchwałą Komitetu Rady Ministrów do Spraw Kultury, Muzeum przeszło pod jurysdykcję Ministerstwa Kultury i Sztuki, stało się oddziałem Muzeum Świętokrzyskiego w Kielcach.

Kolekcja radomska liczyła wówczas około 3000 muzealiów, z wielu dziedzin, gromadzonych w sposób czasem przypadkowy, posiadających większą lub mniejszą wartość muzealną. Najważniejsze i najcenniejsze były kolekcje numizmatyczna i archeologiczna.

W 1952 r. instytucja została przekształcona w Muzeum Podstawowe, które iść miało z duchem czasu i poglądami materialistycznymi. Powstała wówczas wystawa stała „Rozwój Świata", zajmująca cały parter. W budynku przez kilka lat przeprowadzano remont generalny, by przystosować go do potrzeb instytucji. Kolejną stałą wystawą, prezentowaną na pierwszym piętrze, była czynna do 1961 r. wystawa „Historia Radomia".

W maju 1958 r. Muzeum przeszło pod opiekę radomskiej Miejskiej Rady Narodowej i uzyskało status Muzeum Regionalnego, utworzono też osobny dział etnograficzny, którego pracownicy podjęli prace nad kompletowaniem w regionie zanikających przedmiotów codziennego użytku, wyrobów rzemiosła ludowego czy strojów.

W 1959 r. instytucja rozpoczęła gromadzenie kolekcji sztuki polskiej XIX i XX w. Dzięki zaangażowaniu ówczesnej dyrektor Muzeum, pani Anny Apanowicz, do zbiorów pozyskano cenną kolekcję rysunków i szkicowników Brandta jego szkice olejne i korespondencję. W kolejnych latach Muzeum poczyniło (dzięki funduszom Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków) znaczące zakupy dzieł wybitnych malarzy, m.in. Jana Matejki, Leona Wyczółkowskiego, Juliana Fałata, Józefa Chełmońskiego, Januarego Suchodolskiego, Wojciecha Gersona, Henryka Siemiradzkiego i innych. Dzięki tym zakupom powstała, otwarta w 1962 r., stała wystawa malarstwa, wzbogacona także o depozyty Muzeum Świętokrzyskiego. Na początku lat 60. kontynuowano zakupy do kolekcji malarstwa na rynku lokalnym (nabyto m.in. *Głowę modelki* Henryka Siemiradzkiego) i warszawskim (przede wszystkim w DESIE). Przez kolejne lata zbiory te regularnie się powiększały. Oprócz malarstwa XIX-wiecznego, udało się stworzyć kolekcję prac malarzy „szkoły monachijskiej", przede wszystkim prace Józefa Chełmońskiego, Józefa Brandta, Władysława Maleckiego.

W 1975 r. Radom stał się miastem wojewódzkim, zmienił się także status Muzeum, które przekształcono w Muzeum Okręgowe w Radomiu, z nowym statutem, który potwierdzał i podkreślał jego wielodziałowość i naukowo-badawczy charakter. Działające od 1961 r. Muzeum Jana Kochanowskiego w Czarnolesie stało się oddziałem radomskiego Muzeum (pozostawało nim aż do 2020 r.).

Pod koniec 1976 r. utworzono Muzeum Wsi Radomskiej, które przejęło bogatą kolekcję etnograficzną Muzeum Okręgowego. Zbiory te stały się punktem wyjścia dla nowo powstałego skansenu. Także w roku 1976 Muzeum Okręgowe otrzymało zabytkowy, XVIII-wieczny zespół popijarski na potrzeby instytucji. Remont obiektu ciągnął się przez wiele lat, przenosiły się do niego kolejne działy.

W 1975 r. zbiory przyrodnicze instytucji wzbogaciły się o unikatową w skali kraju kolekcję oologiczną (jaja 223 gatunków ptaków), podarowaną przez Leopolda Pac-Pomarnackiego. Od roku 1977 kolekcja przyrodnicza rozwija się bardzo dynamicznie, głównie w zakresie kolekcji ornitologicznej, lecz nie tylko. Wkrótce wyodrębniony został Dział Sztuki Nieprofesjonalnej, gromadzący prace artystów nieprofesjonalnych i ludowych. Do zasobów działu (aż do 2023 r., kiedy został podzielony na dwie odrębne jednostki: Dział Sztuki Nieprofesjonalnej i Kultury Ludowej oraz Dział Kultur Pozaeuropejskich) należał zbiór obiektów z kręgu kultury pozaeuropejskiej.

W 1990 r. – jako oddział – powołane zostało Muzeum Sztuki Współczesnej (w kamienicach Domu Gąski i Domu Esterki), które przejęło z kolekcji muzealnej dzieła powstałe po roku 1945. Dzięki darom artystów i ich rodzin, kolekcja sztuki współczesnej liczy obecnie około 4500 dzieł i zdeponowana jest w MCSW „Elektrownia" w Radomiu.

W połowie 1991 r. Muzeum całkowicie opuściło gmach przy ul. Piłsudskiego i przeniosło się do gmachu popijarskiego.

W 1992 r. do struktur radomskiej placówki włączona została Pracownia Konserwacji Dzieł Sztuki.

W roku 1994 MKiS zleciło radomskiej placówce przygotowanie polskiej ekspozycji na Światowym Triennale Sztuki Nieprofesjonalnej „Insita 94" (Bratysława, Norymberga).

W roku 1999 Muzeum stało się samorządową instytucją kultury, uchwałą Zarządu Województwa Mazowieckiego z tegoż roku instytucja zyskała nazwę, którą nosi do dziś: Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu.

W sierpniu 2022 r., w wyremontowanych kamienicach Domu Gąski i Domu Esterki (dawnej siedziby zlikwidowanego oddziału Muzeum Sztuki Współczesnej) została otwarta stała ekspozycja „Muzeum Historii Radomia" – nowoczesna wystawa, będąca wynikiem pracy muzealników i historyków, prezentująca dzieje miasta od IX wieku do końca II wojny światowej.

Kolekcje Muzeum stale się rozrastają, m.in. w 2000 r. zbiory powiększyły się o znakomitą „Kolekcję rodziny Pinno", w 2007 roku do kolekcji sztuki zakupione zostały dzieła kolejnego „monachijczyka", Romana Kochanowskiego, dwa lata później do muzeum trafiły dary Edwarda Kossoya, który ogółem przekazał 20 prac, m.in. Malczewskiego, Witkacego i innych wybitnych twórców, w 2014 roku zbiory powiększyły się o świetną kolekcję sztuki nieprofesjonalnej (107 obiektów) Samuela Fiszmana. Muzeum Sztuki Współczesnej w czasie swojego istnienia pozyskało ponad 2.500 dzieł.

***

Główną oś zbiorów Działu Sztuki stanowi twórczość urodzonego w Radomiu Jacka Malczewskiego – patrona Muzeum (około 60 dzieł). Początkiem kolekcji był zakup tryptyku *Mój pogrzeb* z 1923 r. przez Radę Miejską m. Radomia bezpośrednio od samego twórcy już w

1925 r. (wynik uchwały radomskiego magistratu, wydanej w celu uczczenia jubileuszu 50. pracy twórczej i 70. urodzin Malczewskiego - w 1946 r. obraz przekazano do radomskiego Muzeum). W latach późniejszych dokonywane były zakupy prac artysty przede wszystkim w krakowskiej i warszawskiej Desie oraz od osób prywatnych. W kolekcji muzeum znajdują się autoportrety artysty, portrety rodzinne (matki, ojca, sióstr oraz żony i dzieci), a także portrety przyjaciół oraz osobistości ze środowiska arystokracji i ówczesnego świata kultury. W naszych zbiorach znajdują się również prace związane z Radomiem (*Scena symboliczna* z 1923, *Spacer na tle pejzażu* z 1923, *Pożegnanie powstańców przed dworem w Wielgiem*), ale również prace symboliczne, które należą do najbardziej znanych kompozycji malarskich Malczewskiego: *Autoportret z Muzą* z 1908 r., *Zatruta studnia z autoportretem* z 1916 r. i najsłynniejsza *Zatruta studnia z chimerą* z 1905 r. Muzeum, dzięki dofinansowaniu cennych darów następujące prace: *Portret Rafała z żoną* (1922), *Portret Rafała z gołąbkami* (ok. 1900) oraz *Głowę Chrystusa* (1925). Twórczość artysty prezentowana jest na stałej ekspozycji.

Ważne miejsce w kolekcji zajmuje również twórczość Rafała Malczewskiego, jako syna Jacka, która od lat leży w kręgu zainteresowania naszego Muzeum. Kolekcję prac Rafała otwierają akwarele zakupione już w latach 80-tych w krakowskiej „Desie": *Portret ojca, Zima w górach I, Zima w górach II, Pejzaż z czerwonym drzewem, Pejzaż z mostem, Jezioro w górach*. Również w tamtych latach zostały zakupione najokazalsze w kolekcji dzieła malarskie Rafała Malczewskiego: *Uliczka* (1938), *Kopalnia Mysłowice* (1934), a w latach ostatnich płótno *Krzyś na rowerku* (ok. 1922).

Dalsza część kolekcji malarstwa „dawnego" skoncentrowana jest przede wszystkim na pracach artystów tworzących w XIX i 1 poł. XX w. W zbiorach posiadamy prace artystów reprezentujących najważniejsze nurty oraz zjawiska z danego okresu: malarstwo historyczne (środowisko krakowskie – J. Matejko, warszawskie – W. Gerson), prace działającego w kręgu warszawskim F. Kostrzewskiego; twórców tzw. „polskiej szkoły monachijskiej" (z centralną postacią Józefa Brandta, a także J. Chełmońskiego, W. Czachórskiego, St. Wolskiego, W. Łosia, W. Maleckiego, R. Kochanowskiego); artystów tworzących w okresie Młodej Polski (m.in. St. Wyspiańskiego, J. Stanisławskiego, L. Wyczółkowskiego, O. Boznańskiej, K. Krzyżanowskiego, A. Karpińskiego, W. Weissa, St. Kamockiego, V. Hofmanna, J. Rembowskiego, H. Uziembły, czy ww. J. Malczewskiego).

Kolejną część zbiorów stanowi twórczość artystów reprezentujących najważniejsze kierunki „dwudziestolecia międzywojennego": formizm (T. Czyżewski, Z. Pronaszko, S.I. Witkiewicz), abstrakcja (H. Stażewski), koloryzm (Z. Waliszewski, E. Krcha, E. Eibisch), nowy klasycyzm (W. Borowski, L. Śleńdziński), grupa Rytm (Z. Stryjeńska, W. Wąsowicz, L. Gottlieb).

Szczególne miejsce w kolekcji, poza ww. już J. Malczewskim i J. Brandtem, zajmują artyści związani z Radomiem (poprzez miejsce urodzenia lub działalność), tworzący w XIX w. i 1 poł. XX w., do których należą: Karol Hoppen (radomski aptekarz, tworzący w 1 poł. XIX w.), Hipolit Pinko (radomski nauczyciel malarstwa i rysunku), Alfred F. Karmański (pejzaże), Jan N.I. Karmański (portrety), M. Ichnowski (ur. w Radomiu, młodopolski twórca portretów w technice pasteli), A. Kędzierski (wychowanek radomskiej szkoły, młodopolski twórca), a także prace plastyków związanych z radomskim Muzeum: Jędrzeja Krysińskiego i Jana W. Umińskiego.

Zbiory rysunku i grafiki dawnej to przede wszystkim prace Jacka Malczewskiego (litografia, 52 rysunki i 2 szkicowniki z lat 1873 i 1902), Józefa Brandta (6 szkicowników oraz 50 rysunków), a także syna Jacka– Rafała Malczewskiego (22 szkicowniki i 209 rysunków – całość przekazana w darze przez wnuka Jacka, a syna Rafała – Krzysztofa i jego żonę Krystynę Malczewskich). Jednym z najcenniejszych w kolekcji Muzeum jest unikatowy rysunek wykonany ołówkiem przez Fryderyka Chopina przedstawiający „Portret Samuela

Bogumiła Lindego". Ważną dla zbiorów radomskich jest litografia Jana Ciemniewskiego pt. „Widok starego Radomia" z 1856 r. Kolejne cenne obiekty to dwa miedzioryty Dahlberga przedstawiające: „Króla szwedzkiego przyjmującego legata polskiego w obozie pod Kołem" i „Wojska szwedzkie pod Zawichostem w 1657 r.". W zbiorach znajdują się również rysunki radomskiego artysty Hipolita Pinko (szkicownik oraz 5 prac), rysunki i akwarele Otolii Kraszewskiej (funkcjonującej w monachijskim środowisku Brandta), rysunki i grafiki modernistów takich jak: A. Karpiński, A. Kędzierski, J. Mehoffer, W. Weiss, L. Wyczółkowski, K. Sichulski, czy prace artystów z „dwudziestolecia międzywojennego" m.in. : J. Mierzejewski, Z. Stryjeńska, W. Borowski.

Najstarszym obiektem w kolekcji rzeźby dawnej jest szesnastowieczna szafa centralna ołtarza gotyckiego z Gubina na Śląsku. W zbiorach znajdują się m.in. gipsowe popiersia portretowe Samuela Bogumiła Linde i Stanisława Potockiego wykonane przez Jakuba Tatarkiewicza, a także popiersie gen. Tadeusza Tyszkiewicza autorstwa Władysława Oleszczyńskiego. Posiadamy również prace Bolesława Zwolińskiego, znanego w międzywojniu rzeźbiarza, zamieszkałego w Radomiu (główki kobiece oraz akt). Ciekawostkę kolekcji radomskiego Muzeum stanowi monumentalna rzeźba poświęcona Polsce i marszałkowi Piłsudskiemu, wykonana w drewnie przez artystę – samouka Wincentego Flaka (spod Zwolenia) z 1937 r. W kolekcji znajdują się gipsowe odlewy prawej ręki oraz maski pośmiertnej Jacka Malczewskiego, a także należąca do artysty drewniana kapliczka autorstwa Jędrzeja Wowro.

Kolekcja rzemiosła artystycznego to przede wszystkim meble (styl Ludwika Filipa, Biedermeier), bliskowschodnie dywany, obiekty secesyjne (m.in. wachlarze, portiery, serwetki, szkatułka, dzbanek, lustro, lampa naftowa, szufelka, laska hebanowa) srebrne świeczniki firmy „Radke", porcelana i fajanse wytwórni zagranicznych: Davenport, Wedgwood, oraz polskich: Ćmielów, a także wytwórni lokalnych: Iłża i Jedlnia.

W części kolekcji, zwanej „Dokumentacja sztuk plastycznych", znajdują są przede wszystkim archiwa zgromadzone wokół postaci takich, jak:
Jacek Malczewski – bogate archiwum rodzinne, do którego należą m.in. fotografie rodzinne, listy (m.in. od Marii Balowej), dyplomy, zaproszenia, wizytówki, swoistą ciekawostką jest paleta należąca do artysty.
Rafał Malczewski - bogate archiwum rodzinne, do którego należą fotografie rodzinne (zarówno przedwojenne, jak i z okresu brazylijskiego oraz kanadyjskiego), listy do bliskich, oficjalne pisma, rękopisy, dokumenty etc.
Józef Brandt - bogate archiwum związane głównie z rodziną i osobą Józefa Brandta oraz artystami skupionymi wokół niego, należą do niego m.in. fotografie i listy rodzinne, fotografie obrazów artysty.
Roman Kochanowski – i tu również znajdują się fotografie, listy oraz dokumenty związane z artystą i jego twórczością.

Kolekcja sztuki współczesnej była budowana jeszcze w ramach działalności Działu Sztuki (lata 80-te), na długo przed utworzeniem odrębnego oddziału. W 1991 roku w kamienicach Gąski i Esterki przy radomskim rynku, otwarto Muzeum Sztuki Współczesnej, do którego trafiły zgromadzone dotychczas zbiory. Podstawę kolekcji stanowiło 1797 prac powstałych po 1945 r., przejętych z Działu Sztuki Muzeum Okręgowego. Oddział przejął również 265 prac po zlikwidowanym Biurze Wystaw Artystycznych. W trakcie swojej dynamicznej działalności, w latach 1992-2015 MSW zgromadziło dodatkowo 2500 prac, które przekazywane były jako dary od zaprzyjaźnionych artystów. W 2016 roku kolekcja liczyła już 4,5 tysiąca prac malarskich, rysunkowych i rzeźbiarskich. W kolekcji dominuje przede wszystkim malarstwo i rysunek. Reprezentowani są współcześni artyści związani zarówno z awangardą, jak i sztuką figuratywną. W latach 2017-2018 zgromadzona kolekcja sztuki

współczesnej została przekazana w depozyt do Mazowieckiego Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia" w Radomiu.

W Dziale Sztuki Nieprofesjonalnej i Kultury Ludowej znajduje się kolekcja polskiego malarstwa nieprofesjonalnego (obrazy, rysunki, grafika) gromadzona w Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu od 1979 roku.

Głównym założeniem kolekcji sztuki nieprofesjonalnej jest gromadzenie przykładów twórczości alternatywnej do sztuki akademickiej tworzonej przez profesjonalnych artystów wykształconych w akademiach. Z założenia kolekcja ma prezentować wieloaspektowość i złożoności sztuki nieprofesjonalnej, innej niż ta postrzegana i rozumiana klasycznie, sztuki Art Brut czyli nie poddanej regułom, ukazującej indywidualizmu i intuicyjności artystów. W zbiorach znajdują się prace ponad pięćdziesięciu artystów, którzy pomimo różnic wynikających z wykształcenia, życiowych doświadczeń oraz odmiennych spojrzeń na sztukę, za pomocą własnych środków wypowiedzi materializowali swoje wizje, wyobrażenia i wrażliwość artystyczną. Tworzyli bądź wciąż tworzą, sztukę wynikająca z wewnętrznych potrzeb, nie mieszczącą się w klasycznych kanonach uniwersyteckich, niekształconą, intuicyjną. Pośród twórców znajdą się prace tzw. „naiwnych", czyli malarstwo prymitywistów, analfabetów, niepełnosprawnych intelektualnie, wyeliminowanych społecznie – Nikifor (Epifan Drowniak), L. Więcek, M. Wiśnios, K. Gaweł. Zupełnie inny krąg doznań wywołany chorobami psychicznymi określa twórczość tzw. psychopatologiczna E. Monsiela, W. Sułowskiego, R. Koska. Osobną grupę stanowią prace Wł. Wałęgi a także prace tzw. śląskich wizjonerów, zafascynowanych okultyzmem - Teofil Ociepka i Erwin Sówka oraz epoka karbonu – L. Holesz. Ponadto w zbiorach znajdują się prace Miklasiewicza, który świadomie inspirował się malarstwem Hieronima Boscha. Sporą grupę tworzą obrazy malarzy wyjątkowo utalentowanych, dla których malarstwo stało się życiową pasją – W. Iwańska, K. Szefler, L. Płonkowa, M. Korsak, H. Walicka, B. Surowiak, J. Kutkowski, W. Rząb. W zbiorach znajdują się również prace K. Okonia oraz A. Słowiński, którzy pozostawali pod silnym wpływem twórczości ludowej na szkle.

Dział Historii posiada sekcję historyczną, militariów i Gabinet Numizmatyczny.
Sekcja historyczna zajmuje się gromadzeniem zabytków związanych głównie z historią miasta i regionu, ich naukowym opracowaniem, są to:

- Materiały pisane i druki ulotne - dokumenty podpisane przez królów polskich, druki z czasów insurekcji kościuszkowskiej, materiały dotyczące powstania styczniowego, jak również związane z życiem i działalnością wybitnych Radomian, afisze, plakaty, zaproszenia, cegiełki, ulotki dokumentujące wydarzenia w mieście i regionie.
- Ikonografia miasta - obrazy, grafiki, fotografie i pocztówki przedstawiające mieszkańców Radomia, fragmenty zabudowy i zabytki, ważne wydarzenia historyczne w mieście i regionie.
- Wytwory radomskiego rzemiosła, sztandary, ubiory, przedmioty pamiątkowe i codziennego użytku
- Produkty i pamiątki radomskiego przemysłu
- przedmioty i dokumenty należące do znanych radomian
- Przedmioty artystyczne i użytkowe stanowiące wyposażenie radomskich kamienic mieszczańskich i domów robotniczych

Zbiór militariów liczący obecnie około 500 artefaktów, obejmuje broń białą i palną, umundurowanie i oporządzenie wojskowe z XIX i XXI wieku; ze szczególnym naciskiem na broń produkowaną w radomskiej Fabryce Broni oraz należącą do radomian służących w Wojsku Polskim.

Na kolekcję Gabinetu Numizmatycznego składają się zbiory z zakresu: numizmatyki, medalierstwa, falerystyki i sfragistyki.

- Kolekcja numizmatyczna zawiera: banknoty, obligacje, akcje, monety polskie (od czasów piastowskich do współczesności) i obce. Kolekcjonowane okazy numizmatyczne mają dokumentować historię pieniądza w Polsce i krajach historycznie z Polską związanych oraz życie gospodarcze w Radomiu i regionie
- Medalierstwo – medale historyczne ukazujące ważne wydarzenia w państwie i regionie, plakiety portretowe bohaterów narodowych, wybitnych naukowców i ludzi zasłużonych dla miasta i regionu
- Falerystyka – gromadzi ordery, odznaczenia państwowe, odznaki pułkowe, znaczki organizacji stowarzyszeń dokumentujące życie w Radomiu i regionie
- Sfragistyka - tłoki pieczętne urzędowe, pieczątki firmowe i prywatne z XIX - XXI wieku; urzędów państwowych, organizacji społecznych, stowarzyszeń, przedsiębiorstw państwowych i prywatnych działających w Radomiu i regionie

Dział Archeologii gromadzi i dokumentuje znaleziska archeologiczne z obszaru Radomia i byłego woj. mazowieckiego. Zbiory pochodzą z badań własnych, przekazów Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz darów. Zgromadzone zabytki reprezentują epoki i występujące u nas kultury archeologiczne od starszej epoki kamienia, epoki brązu i epoki żelaza po okres nowożytny włącznie. Są to przedmioty codziennego użytku, narzędzia, ozdoby, broń, wykonane z kamienia, gliny, metali, kości, rogu, szkła i drewna.

Epokę kamienia reprezentują liczne zabytki pochodzące z pracowni i kopalń krzemienia czekoladowego z południowej części regionu radomskiego, a także słynne najstarsze znaleziska: m. in. ostrze krzemienne ze stanowiska łowieckiego człowieka neandertalskiego w Zwoleniu (85 – 60 tys. p.n.e.). Przełom epoki kamienia i brązu reprezentują 2 unikatowe na terenie regionu obiekty: wyposażenie grobów wojowników z Radomia-Malczowa i Mokrzca, gm. Potworów. Epokę brązu reprezentują m. in. skarb z Pogroszyna - znalezisko gromadne biżuterii brązowej (kultura trzciniecka) oraz materiały z cmentarzysk kultury łużyckiej, np. Radom-Wośniki czy Tresta Rządowa z unikatową urną z ornamentem „tańczących postaci ludzkich". Z epoki żelaza pochodzą ogromne zbiory zabytków kultury łużyckiej (np. skarb ze Stawiszyna), pomorskiej i przeworskiej. Głównie są to materiały z systematycznie badanych przez pracowników działu i publikowanych cmentarzysk ciałopalnych np. w Gulinie-Młynie, Brzeskach, Nowej Żelaznej i innych, a także materiały przekazane przez ekspedycje obce, np. Brzeźce, Wólka Domaniowska.

Dużą część zbiorów stanowią materiały wczesnośredniowieczne (X - XIII w.). Najcenniejsze pochodzą ze Starego Radomia, z grodziska Piotrówka oraz osiedli przygrodowych (m. in. wieloletnie badania IAiE PAN w Warszawie). Ważne wyniki dały badania ratownicze osady i cmentarzyska szkieletowego przy ulicy Limanowskiego w Radomiu (badania działu). Uzyskane zabytki, narzędzia, ozdoby, broń stanowią podstawę wystaw muzealnych dotyczących początków Radomia. Bardzo liczne i ważne dla dziejów miasta są zbiory z późniejszych epok. Pochodzą z badań na terenie miasta Kazimierzowskiego: np. radomskiego zespołu popijarskiego i dawnego zamku królewskiego oraz radomskiego rynku i działek miejskich (XIV – XVIII w.). W zbiorach znajdują się także materiały z grodzisk odkrywanych na obszarze regionu radomskiego. Specjalne znaczenie biograficzno-archeologiczne, mają dokumentacja i zabytki związane z osobą Jana Kochanowskiego (Czarnolas, Sycyna, Zwoleń).

Zbiory przyrodnicze Działu Przyrody są kontynuacją kolekcji gromadzonej przez Polskie Towarzystwo Krajoznawcze już od roku 1913. Z uwagi na brak fachowej opieki i niewielką ich liczbę w roku 1965 planowano ich przekazanie szkołom i Muzeum Narodowemu w Kielcach,

działania przyrodników radomskich zapobiegły jednak temu, Dynamiczny rozwój kolekcji datuje się od chwili przekształcenia Muzeum Regionalnego w Radomiu w Muzeum Okręgowe.

Na gromadzone zbiory przyrodnicze składają się okazy z następujących kategorii: ornitologia (ptaki, gniazda), oologia (jaja), zoologia (ssaki, gady, ryby), paleontologia (skamieniałości), entomologia (owady), botanika (karty zielnikowe). W zbiorach zielnikowych znajdują się okazy pochodzące z Laponii. Do unikalnych w skali kraju kolekcji należy jeden z najbardziej różnorodnych gatunkowo w Polsce zbiór jaj ptasich Leopolda Pac-Pomarnackiego. Do szczególnie rzadkich okazów w niej należą jaja dropia, strepeta, czarnowrona, kraski, rybitwy wielkodziobej czy brodźca leśnego z terenu Puszczy Kozienickiej. W kolekcji ptaków znajdują się okazy cytowane w ogólnopolskich opracowaniach naukowych, należą do nich puszczyk uralski, cyranka bajkalska, oraz pochodząca z Ameryki Północnej zalatująca do Europy wyjątkowo sterniczka a także maskonur. Ponadto: orzeł przedni, bielik, puchacz, cietrzewie, głuszce oraz bogaty zbiór drobnych ptaków, wśród których znajduje się m.in.: wąsatka, czeczotki, jemiołuszka, żołna i inne. Wśród zbioru ssaków na uwagę zasługuje rosomak, największy z drapieżnych łasicowatych, suhak - euroazjatycka antylopa, muflon, daniel, czy drobne ssaki w tym chomik europejski, orzesznica i norka amerykańska. Osobnym zbiorem jest kolekcja afrykańska, której początek dały trofea myśliwskie gromadzone w Radomiu już od 1913 r. Z tej kolekcji na uwagę zasługuje m.in. mamba pospolita – jadowity nadrzewny wąż, pingwin przylądkowy zwany z racji swego głosu przypominającego osła – tońcem, należący razem z dropikiem czarniawym (znajdującym się także w ww. kolekcji) do gatunków zagrożonych wymarciem. Kolekcję ptaków uzupełniają charakterystyczne (endemiczne) dla kontynentu afrykańskiego czepigi zwane przez miejscową ludność z racji swojego zachowania ptakami-myszami, sierpodudki, wikłacz ognisty, wikłacz maskowy, sóweczka sawannowa, toko żółtodzioby (ptak z rodziny dzioborożców) i wiele innych. Ssaki reprezentują m.in. medaliony (wypreparowane popiersia) afrykańskich antylop: impali, oryksa południowego, bawolca rudego, gnu, a także drobne ssaki np.: żywiące się m.in. wężami, mangusty czy też ryjoskoczki. Gromadzone przez dział zbiory obejmują również pokaźną kolekcję fauny krainy orientalnej (Azji płd.-wsch.), na którą składają się m.in. takie okazy jak: kobra królewska, wyrak (jeden z gatunków małpiatek), tupaje – przypominające wyglądem szczura lecz przez niektórych systematyków zaliczane do rzędu naczelnych), turkuśnik indyjski, zimorodek rdzawogrzbiety, papugi królewskie a także zbiór motyli i chrząszczy Wysp Sundajskich.

Całkiem pokaźny jest zbiór entomologiczny Działu Przyrody, na który składają się kolekcje owadów krajowych pochodzących z terenu Radomia tj. „Motyle doliny Kosówki", „Motyle Potkanowa", „Chrząszcze Lasu Kapturskiego", „Owady Wincentowa" a także regionu tj. „Chrząszcze Puszczy Kozienickiej" i zbiór p. Jana Siekierskiego „Chrząszcze Południowego Mazowsza".

Kolekcja paleontologiczna obejmuje m.in. ciosy i zęby mamuta znalezione podczas budowy Fabryki Broni w Radomiu w roku 1926, możdżeń tura ze Szczerbówki k. Grójca, zbiory amonitów w tym największego o średnicy 60 cm, a także kość udową gada triasowego *(Notosaur)* z Gór Świętokrzyskich, ichnoskamieniałości Pterosaurus i Therangospodus.

Zbiory zielnikowe to oprócz wspomnianego „Zielnika Rodziny Dąbkowskich", zielniki zebrane w Laponii oraz dokumentujące florę torfowisk w Pakosławiu i Sieklukach. Obecnie zbiory przyrodnicze Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu są największymi na Mazowszu, tak różnorodnymi, po zbiorach Muzeum i Instytutu Zoologii PAN w Warszawie.

Dział Kultur Pozaeuropejskich zajmuje się gromadzeniem eksponatów pochodzących ze wszystkich, prócz Europy, kontynentów świata. Etnograficzne zbiory pozaeuropejskie znajdują się w Muzeum im. Jacka Malczewskiego od 1945 r. Okupanci hitlerowscy po 1939 r. wywieźli lub zniszczyli dużą część polskich obiektów. Na ich miejsce przywieźli z magazynów

muzeów niemieckich eksponaty z zakresu kultury materialnej i sztuki różnych regionów Afryki i Azji (Chiny, Japonia, Azja Południowo-Wschodnia). Chcieli, na własne potrzeby, stworzyć tzw. muzeum osobliwości i egzotyki. Po wojnie zostały one w radomskim muzeum. Kolekcja liczy ok. 600 pozycji: m.in.: rzeźb kultowych, ozdób, broni, wyrobów rzemieślniczych, przedmiotów codziennego użytku z Dalekiego Wschodu – Japonii, Chin oraz z Afryki i Oceanii oraz obydwu Ameryk.

Do najcenniejszych eksponatów należy XVIII-wieczna zbroja samurajska typu Doi, na którą składają się kirys typu doi, naręczaki (kote), naramienniki (sode), nagolennice (suneate) oraz hełm (kabuto) typu o-boshi-suji-no. Poza tym w zbiorach znajdują się włócznie japońskie typu su-yari, włócznie typu naginata oraz miecze samurajskie typu katana i wakizashi datowane na XVIII w.

Z Chin pochodzą, oprócz przedmiotów codziennego użytku, rzeźby pełonoplastyczne ukazujące m.in. Buddę Medytującego i Śmiejącego się z XVIII/XIX w.

Z regionu Oceanii - kilka grotów włóczni oraz pochwy grotów włóczni.

Z terenów Afryki pochodzą m.in. oszczepy, łuki, strzały tworzące zespół z kołczanem, owalna tarcza wykonana prawdopodobnie ze skóry antylopy.

Na szczególną uwagę zasługuje również pochodzący z Mongolii XIX-wieczny pas skórzany obijany mosiężną blachą, zdobiony agatami.

W 2024 roku kolekcja znacznie się powiększyła dzięki darowi z Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie, które przekazało naszemu muzeum prawie 300 obiektów pochodzących z Azji, Australii i Oceanii, Ameryki Południowej oraz krajów byłego Imperium Brytyjskiego, pochodzących z kolekcji Barbary Woroncow. Są to eksponaty z różnych krajów Afryki jak: Kenia, Ghana, Nigeria, Sudan, Zimbabwe, Somali. Z Azji pochodzą między innymi kaftany z Turkmenistanu, nepalskie noże Ghurków, pojemniki plecione z Borneo. Z Ameryki Północnej pochodzą kanadyjskie rzeźby oraz ceramika,

Obecnie zbiory Muzeum liczą około 29.000 pozycji inwentarzowych.

***

W latach 2021 – 2023 Muzeum pozyskało 2149 obiektów. Znaczna ich większość to dary (1754 muzealia, pozostałe to zakupy).

Zbiory Działu Sztuki wzbogaciły się o bezcenny Pamiętnik Bronisławy Malczewskiej, siostry Jacka. Do kolekcji trafiły również dzieła Jacka Malczewskiego: „Portret Zofii Atteslander", „Portret Wacława Koniuszki", gwasz „Portret Bronisława Karczewskiego" oraz wspaniały obraz „Umywanie nóg" – podarowany przez Zarząd Województwa Mazowieckiego z okazji 100-lecia Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu. Do kolekcji sztuki dawnej trafiły także prace innych znanych twórców: obrazy Wacława Koniuszki „Kobieta z Bałkanów" i Pawła Merwarta „Impromptu (Carmen Bizeta)", pastel Michała Ichnowskiego „Anioł (wg Jana Matejki)" i akwarela „Portret kobiety" Michała Sozańskiego. Ważnym nabytkiem jest też wczesny obraz Wojciecha Fangora „Portret matki" – obrazujący początek twórczej drogi artysty.

Kolekcja sztuki współczesnej wzbogaciła się o duży zestaw prac Haliny Kowalskiej-Krysińskiej i Jędrzeja Krysińskiego, obraz Haliny Hermanowicz i dwa obrazy Wacława Dobrowolskiego – wybitnych twórców w historii sztuki radomskiej II poł. XX w. Średnie i młodsze pokolenie artystów, których prace trafiły do zbiorów, reprezentują Hanna Wojdała-Markowska (tkanina), Łukasz Rudecki (2 obrazy), Justyna Smoleń (2 obrazy) i Justyna Adamczyk (1 obraz) – radomianka, absolwentka tutejszego Liceum Sztuk Plastycznych, obecnie uznana, wybitna artystka, której prace prezentowane są w galeriach całego świata.

Dział Sztuki Nieprofesjonalnej i Kultury Ludowej uzupełnił swoje zbiory sztuki ludowej przede wszystkim o prace wybitnych ceramików i rzeźbiarzy: Jerzego Krześniaka, Krystyny Mołdawy, Jadwigi Kosiarskiej, świetnego Jarosława Rodaka. Kolekcja powiększyła się także o zestaw 14 rzeźb Józefa Kondei. Do zbiorów trafił też zespół znanych w całej Polsce wyrobów ceramiki „iłżeckiej" (świeczniki, misy, olejaki i inne). Poszerzanie kolekcji sztuki ludowej jest niezwykle istotne, ponieważ to zjawisko odchodzące w przeszłość. Twórczość „ludowa" skomercjalizowała się, pozostało niewielu wybitnych artystów, staramy się pozyskiwać do zbiorów ich prace.

Kolekcja sztuki nieprofesjonalnej otrzymała w darze prace znanej malarki i cenionej malarki, Marianny Wiśnios, obraz Antoniego Jopkiewicza „Dziady" oraz zestaw 10 prac Pawła Reczeńskiego, wybitnego rosyjskiego artysty nieprofesjonalnego, zesłanego do Kazachstanu.

Do kolekcji Działu Kultur Pozaeuropejskich trafiły dwa wyjątkowe nabytki: kołczan z okresu Edo – japoński kołczan utsubo, wykonany z drewna pokrytego laką (w zestawie zabytkowy łuk i kilka współczesnych strzał), z herbem kaga Umebachi, wykorzystywanym przez klan Maeda oraz zbroję Ashigaru, także z okresu Edo. Zbiory japońskie powiększyły się także o dwie lalki kokeshi (dento – tradycyjne) Yajiro, rodzina Sato.

Do zbiorów trafiły także marionetki teatralne z Indii i Birmy oraz artefakty z Afryki (m.in. z Sudanu): figurki Ibeji, miecz w pochwie skórzanej, bukłak, wyplatane talerze i in.

Zbiory Działu Archeologii powiększyły się o zestaw 158 przedmiotów ze stanowisk 1 (Piotrówka) i 5 (Miasto Kazimierzowskie), pozostających dotąd w depozycie i przekazanych na własność Muzeum decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Największą ilość artefaktów pozyskał do swoich kolekcji Dział Historii. Zbiory ikonografii Radomia wzbogaciły się o dwa obrazy: Władysława Szulca „Stare domy" i Andrzeja Wawrzyckiego „Radom ul. Podwalna" oraz ponad 600 pocztówek z różnych lat (głównie XX-wiecznych), prezentujących widoki miasta, ale też regionu, pozwalających prześledzić zmiany, jakie zachodziły w Radomiu na przestrzeni ponad wieku.

Kolejną dużą grupą nabytków są fotografie (najstarsze z II poł XIX w.), prezentujące bądź osoby z Radomiem związane, mniej lub bardziej znaczące w historii miasta, ale też te wykonane w dawnych radomskich zakładach fotograficznych, np. w zakładzie Józefa Grodzickiego (fotografii przybyło ok. 120).

Kolekcja pamiątek regionalnych związanych z rzemiosłem radomskim wzbogaciła się m.in. o świadectwa cechowe. Poszerzone zostały także kolekcje związane z ważnymi radomskimi zakładami: RZPS „Radoskór" (obuwie, porcelana ze znakiem firmowym, akcesoria reklamowe), Fabryką Broni (m.in. pistolet sygnałowy, karabin mauser wz 98 a z 1938 r.) i Fabryką Masek Przeciwgazowych – ta gałąź kolekcji powiększyła się o zbiór 87 pozycji, aparatów oddechowych i związanej z nimi dokumentacji.

Wyjątkowo cennym nabytkiem, związanym z historią miasta, są dwie Księgi Gości z lat 1928 – 1938, ze znanej radomskiej restauracji Stanisława Wierzbickiego, goszczącej w tym czasie wiele wybitnych osobistości. Księgi dają istotny wgląd w życie miasta w dwudziestoleciu międzywojennym. Innym ciekawym artefaktem jest anonimowy (sygnowany inicjałami AF) rysunek: portret starca z getta radomskiego – unikalne świadectwo historii miasta czasów II wojny światowej. Do zbiorów regionalnych trafiły także zespoły dokumentów związanych z radomianami, m.in. pamiątki po Edmundzie Iwańskim, pracowniku Zakładów Metalowych w Radomiu.

Kolekcję wzbogacił także zestaw 17 unikatowych drzeworytów z prasy francuskiej II połowy XIX wieku, przedstawiających wydarzenia z powstania styczniowego w Polsce.

Duża kolekcja Rodziny Pinno powiększyła się o kolejne dary (pamiątki rodzinne) pani Barbary Michejdy-Pinno, która od wielu lat współpracuje z radomskim Muzeum (jedną z wystaw stałych jest „Kolekcja rodziny Pinno" – obraz codziennego życia rodziny mieszczańskiej przełomu XIX i XX w.).

O kilka przedmiotów wzbogaciła się także kolekcja pamiątek patriotycznych, m.in. o popiersia Józefa Piłsudskiego i gen. Józefa Hallera.

Zbiory numizmatyczne od kilku lat powiększają się dzięki regularnym przekazom Narodowego Banku Polskiego. Ważnym wątkiem, który wzbogacił ten zbiór jest kolekcja bardzo duża kolekcja monet papieskich, wybijanych w Watykanie i krajach całego świata, do których Jan Paweł II udawał się z wizytą (378 monet).

Kolekcja medali jest systematycznie powiększana, w ostatnich latach przybyło ich ponad 60, m.in. medale „Józef Piłsudski Wskrzesiciel Państwa Polskiego (proj. Józef Aumiller), „Bitwa Warszawska" (medalier Józef Opala), „Piotr Wysocki" (proj. Stanisława Wątróbska-Frindt), czy „50 lat Muzeum w Kozłówce" (proj. Stanisława Wątróbska-Frindt).

Dział Przyrody powiększył swoją kolekcję o dermoplasty zwierząt kręgowych pochodzących z różnych rejonów świata, a także kraju i regionu.

Najpełniej rozwijana kolekcja Działu, zbliżonych filogenetycznie, zwierząt osiadłych i wędrownych, rozprzestrzenionych na obszarze Eurazji i Płn. Afryki, zawierająca w sobie również elementy fauny krajowej oraz regionalnej (miasta Radom i regionu radomskiego) to zbiór zwierząt krainy palearktycznej. Z grupy avifauny do zbiorów trafiły: Jarząbek *(Tetrastes bonasia)*, Słonka *(Scolopax rusticola)*, Górniczek *(Eremophila alpestris)*, Bogatka *(Parus major)*, Cierlik *(Emberiza cirlus)*, Wróbel śródziemnomorski *(Passer hispaniolensis)*, z grupy teriofauny: dzik *(Sus scrofa)*, Zając *(Lepus europaeus)*, Wiewiórka *(Sciurus vulgaris)*, Popielica *(Glis glis)*, Borsuk *(Meles meles)*, Kuna domowa *(Martes foina)*, Kuna leśna *(Martes martes)*, Mysz zaroślowa *(Apodemus sylvaticus)*, Nornica ruda *(Clethrionomys glareolus)*, Nornik bury *(Microtus agrestis)*.

Kolekcja zwierząt krainy holarktycznej których zasięg występowania wykracza poza Palearktykę, tj. również i na obszar Ameryki Płn. powiększyła się o białozora *(Falco rusticolus)* i głuptaka *(Morus bassanus)* – avifauna, oraz Lisa *(Vulpes vulpes)*, Łasicę *(Mustela nivalis)* i Gronostaja *(Mustela erminea)* –teriofauna.

Silnie reprezentowana w zbiorach przyrodniczych kolekcja zwierząt krainy etiopskiej (Afryka subsaharyjska i Madagaskar) wzbogaciła się o dermoplast raroga górskiego *(Falco biarmicus)* – avifauna.

Kapibara wielka *(Hydrochoerus hydrochaeris)* uzupełniła kolekcję zwierząt Ameryki Południowej (krainy neotropikalnej) odrębnych filogenetycznie od reszty fauny światowej.

Tworzona od niedawna kolekcja fauny inwazyjnych gatunków obcych (IGO) stwarzających zagrożenie dla rodzimego i europejskiego środowiska przyrodniczego, a określonych listą rozporządzenia RM – Dz.U. 2022 poz. 2649 z dnia 9 XII 2022, oraz ujętych w opracowaniu GDOŚ w ramach projektu „Opracowanie zasad kontroli i zwalczania inwazyjnych gatunków obcych wraz z przeprowadzeniem pilotażowych działań i edukacją społeczną" powiększyła się o dermoplasty przedstawicieli teriofauny: mundżak chiński *(Muntiacus reevesi) – także kraina paleartktyczna*, jenot azjatycki *(Nyctereutes procyonoides)*, *- także kraina palearktyczna*, szop pracz *(Procyon lotor) – także kraina nearktyczna*, ostronos rudy *(Nasua nasua)*.

Zbiór paleontologiczny wzbogacił się o ciekawy zestaw kopalnych szczątków zwierząt morskich (70-45 mya). Szczątki datowane są na okres od późnej kredy do wczesnego eocenu (70-45 mya). Zestaw w formie naściennej, płaskiej, oszklonej gabloty (o wymiarach: szer. - 48,7 cm/ wys. - 39,3 cm/gł. - 3 cm) mieszczącej 43 elementy kostne, przeważnie zęby i płytki zębowe, także pojedyncze kręgi. Wzmiankowane szczątki kostne należą do wymarłych zwierząt morskich zidentyfikowanych jako następujące gatunki: *Odontaspis whiter, Odontaspis tingitana, Odontaspis vincenti, Odontaspis robusta, Odontaspis winkleri, Odontaspis speyeri, Enchodus bursauxi, Enchodus elegans, Lamna bauriculata, Lamna caraiba, Lamna appendiculata, Lamna serrata, Myliobatis dixoni, Myliobatis raouxi, Mosasaurus (vertebre, baugei, leidon-anceps), Onchosaurus (vertebre), Carcharodon landa*

nensis, Corax pristodontus, Corax kaupi, - łącznie 19 gatunków z 8 rodzajów (rekiny, płaszczki, gady mezozoiczne). Skamieniałości w sensie chronologicznym obejmują okres wymierania kredowego i następującej po nim gwałtownej specjacji nowych gatunków chrzęstnoszkieletowych ryb rekinowatych zajmujących opuszczone przez wymarłe gady morskie, nisze ekologiczne. Wzmiankowany zestaw został pozyskany ze stanowiska Khouribga w Maroku, przy okazji eksploatacji złóż występujących tam fosforytów zawartych w skałach osadowych.

***

STRATEGIA ROZWOJU

Kwestią priorytetową dla **Sztuki Dawnej** jest pozyskiwanie prac **Jacka Malczewskiego**, a także obiektów z nim związanych (w tym należących do dziedziny dokumentacji sztuk plastycznych, np.: dokumentacji fotograficznej prac, fotografii i pamiątek rodzinnych, korespondencji etc.). Postacią związaną z Jackiem Malczewskim jest jego syn **Rafał Malczewski**, również malarz, którego kolekcję prac również będziemy starali się aktywnie powiększać.

Wśród **twórców związanych z ziemią radomską**, których prace (choćby pojedyncze) są już w kolekcji działu, ale zdecydowanie wskazana jest dalsza praca nad powiększaniem ww. kolekcji, znajdują się m.in.: **Józef Brandt, Apoloniusz Kędzierski, Karol Hoppen, Hipolit Pinko, Wacław Michał Ichnowski, Jan Nepomucen Ignacy Karmański, Alfred Feliks Karmański, Franciszek Ejsmond, Aleksander Świdwiński, czy rzeźbiarz Bolesław Zwoliński**.

Ważne również jest uzupełnianie kolekcji prac artystów działających w XIX w. i 1 poł. XX w., celem uzupełnienia kolekcji malarstwa polskiego 2 poł. XIX i 1 poł. XX w.
Wśród wielu przykładów środowisk twórczych wymienić należy najważniejsze, skupione wokół wyższych szkół plastycznych, działających w takich miastach, jak: Kraków, Warszawa, Lwów, Monachium, Petersburg, Poznań, czy Wilno.

Środowisko krakowskie:
- ze względu na związki Krakowa z osobą Jacka Malczewskiego, m.in. : Jan Matejko, Florian Cynk, Władysław Łuszczkiewicz, Feliks Szynalewski, Stanisław Bryniarski, Wacław Koniuszko, Witold Pruszkowski,
- ze względu na stylotwórcze środowisko artystyczne ukształtowane wokół Akademii Sztuk Pięknych (po reformie J. Fałata) i tworzące znakomitą w dziejach malarstwa polskiego zjawisko Młodej Polski, czyli m.in.: Juliana Fałata, Jana Stanisławskiego wraz z uczniami (np. **Stanisław Czajkowski**, Stefan Filipkiewicz, Stanisław Kamocki, Henryk Szczygliński, Henryk Uziembło), Leon Wyczółkowski, Stanisław Wyspiański, Józef Mehoffer, Włodzimierz Tetmajer, Olga Boznańska, Teodor Axentowicz, Leopold Gottlieb, Witold Pruszkowski, Bronisława Rychter-Janowska, Alfons Karpiński, Wlastimil Hoffmann, Władysław Jarocki, Kazimierz Sichulski, Fryderyk Pautsch, Wojciech Weiss, **Tadeusz Popiel** etc.
- twórców koloryzmu: Zygmunt Waliszewski, Jan Cybis, Hanna Rudzka-Cybisowa, Artur Nacht-Samborski, Józef Czapski, Piotr Potworowski
- formiści: Tytus Czyżewski, Zbigniew i Andrzej Pronaszkowie, Leon Chwistek i Stanisław Ignacy Witkiewicz, Henryk Gotlib, Jan Hrynkowski, Konrad Winkler, Tymon Niesiołowski, August Zamoyski i Władysław Skoczylas
- „Grupa Krakowska": Sasza Blonder, Berta Grunberg, Maria Jarema, Leopold Lewicki, Adam Marczyński, Stanisław Ososotowicz, Szymon Piasecki, Bolesław Stawiński, Jonasz Stern, Aleksander Winnicki i Henryk Wiciński.

Środowisko warszawskie:

- ze względu na wagę oraz wpływy, a także bliskość do ziemi radomskiej: Wojciech Gerson, Józef Pankiewicz, Władysław Podkowiński, Józef Rapacki, Stanisław Lentz, Kazimierz Stabrowski, Ferdynand Ruszczyc, Edward Okuń, Konrad Krzyżanowski, Władysław Ślewiński, Michalina Krzyżanowska, Mikalojus Konstantinas Čiurlionis, Edward Trojanowski, Tadeusz Pruszkowski, Wacław Wąsowicz, Bronisław Linke
- formacje artystyczne: „Bractwo Św. Łukasza" (Jan Gotard, Aleksander Jędrzejewski, Edward Kokoszko, Antoni Michalak, Janusz Podoski, Mieczysław Schulz, Jan Wydra i Jan Zamoyski, Bolesław Cybis, Eliasz Kanarek i Czesław Wdowiszewski, Bernard Tadeusz Frydrysiak, Jeremi Kubicki); „Szkoła Warszawska" (m.in. Teresa Roszkowska); „formiści": Romuald Kamil Witkowski, Wacław Wąsowicz, Jan Żyznowski, Władysław Roguski, Szczęsny Rutkowski, Jerzy Zaruba i Mieczysław Szczuka; Stowarzyszenie Artystów Polskich „Rytm": Maja Berezowska, Wacław Borowski, Leopold Gottlieb, Stanisław Horno-Popławski, Felicjan Szczęsny Kowarski, Henryk Kuna, Tymon Niesiołowski, Stanisław Noakowski, Tadeusz Pruszkowski, Władysław Roguski, Stanisław Rzecki, Władysław Skoczylas, Zofia Stryjeńska, Romuald Kamil Witkowski, Edward Wittig, Eugeniusz Zak; „Pro Arte": Henryk Weyssenhoff, Wojciech Kossak, Apoloniusz Kędzierski, Tadeusz Cieślewski ojciec, Stanisław Masłowski, Józef Rapacki, Teodor Ziomek.

Szkoła petersburska: Henryk Siemiradzki, Maria Nostitz-Wasilkowska, Kazimierz Wasilkowski, Władysław Bakałowicz, Jan Ciągliński, Ludomir Śleńdziński,

Środowisko monachijskie: Artur Grottger, Józef Simmler, Józef Chełmoński, Otolia Kraszewska, Włodzimierz Łoś, Stanisław Wolski, Stanisław Witkiewicz, Franciszek Żmurko, Alfred Wierusz – Kowalski, Roman Kochanowski, Władysław Czachórski, Maksymilian Gierymski, Aleksander Gierymski, Michał Gorstkin-Wywiórski, **Władysław Wankie**, Ludwik de Laveaux, Stanisław Masłowski, Kazimierz Pochwalski, etc.

Środowisko wileńskie w okresie XX-lecia międzywojennego: „klasycyzm wileński": Ludomir Ślendziński; „Blok Kubistów, Suprematystów i Konstruktywistów" : Władysław Strzemiński, Mieczysław Szczuka, Teresa Żarnowerówna, Katarzyna Kobro, Henryk Berlewi, Witold Kajruksztis, Henryk Stażewski, Karol Kryński, Maria Puciatycka, Mieczysław Szulc, Jan Golus, Maria Nicz-Borowiakowa i Aleksander Rafałowski.

Międzywojenne środowisko lwowskie: "artes": Jerzy Janisch, Mieczysław Wysocki i Aleksander Krzywobłocki, Ludwik Lille, Otto Hahn, Marek Włodarski (Henryk Streng), Aleksander Riemer.

Osobną grupę stanowi twórczość artystów związanych z tzw. szkołą monachijską, których zaczątek zbiorów mamy w swojej kolekcji, ale jak najbardziej wskazane jest jej uzupełnianie.

Wymienieni artyści oraz wspomniane środowiska skupione wokół najważniejszych ośrodków wyższego szkolnictwa plastycznego, są przykładami najbardziej reprezentatywnych zjawisk i przemian w dziejach sztuki polskiej i stanowią każdorazowo gwarancję wysokiego poziomu artystycznego powstałych prac, co przekłada się na zwiększenie możliwości wystawienniczych, edukacyjnych, promocyjnych, jak również badawczo-naukowych dla pracowników merytorycznych Muzeum.

Kolekcja polskiej **sztuki współczesnej** Muzeum im. Jacka Malczewskiego, tworzona jest od lat 70 XX wieku. Budową tej kolekcji przez wiele lat zajmował się Mieczysław Szewczuk, któremu udało się stworzyć jedną z najlepszych kolekcji sztuki po 1945 roku w Polsce. Wielu artystów zgodziło się podarować do muzeum swoje prace, wśród darczyńców byli m.in. Stefan Gierowski, Jan Nowosielski, Wojciech Fangor, Ryszard Winiarski oraz związany z Radomiem Andrzej Wajda. Część prac muzeum systematycznie kupowało.

Przeważającą część kolekcji stanowi malarstwo, rysunek i grafika. Szczególnie reprezentacyjny jest zbiór dzieł z nurtu abstrakcji geometrycznej. Ponadto warto podkreślić

różnorodność tej kolekcji, ogólnopolski charakter, ale również skupienie się na lokalnych twórcach związanych z miastem.

W kolekcji brakuję jednak kilku ważnych nazwisk, które znaczące są dla polskiej sztuki powojennej m.in. Edward Krasiński, Roman Opałka, Stanisław Dróżdż, Koji Kamoji, Norman Leto, Jan Młodożeniec, Wilhelm Sasnal, Jadwiga Sawicka, **Jan Ziemski**, Marta Deskur, Zbigniew Libera, **Leon Tarasewicz**.

Kolekcja ma bardziej tradycyjny charakter i skupia się głównie na malarstwie, brakuje przedstawicieli konceptualizmu (Włodzimierz Borowski, Ewa Partum, Natalia LL,) nowych mediów (Józef Robakowski, Krzysztof Wodiczko, Łódź Kaliska), op-artu (Jan Ziemski), informelu.

Rozwój technik wizualnych wymusił na artystach dostosowanie się do nowej rzeczywistości, w wielu muzeach sztuki nowoczesnej oprócz tradycyjnych obrazów i rzeźb, można znaleźć fotografie, kolaże, filmy, instalacje artystyczne, które powinny również uzupełnić kolekcję naszego Muzeum.

Najmniejszy zbiór prac w kolekcji stanowią rzeźby, brakuje tu ważnych nazwisk m.in. Magdaleny Abakanowicz, Aliny Szapocznikow czy Mirosława Bałki.

Mieczysław Szewczuk przez lata wspierał również lokalnych artystów, związanych z Radomiem, pozyskując ich dzieła do zbiorów. Misją Muzeum powinno być kontynuowanie tej tradycji i pozyskiwanie prac radomskich artystów m.in. **Rajmunda Ziemskiego**, Andrzeja Gieragi, Aleksandra Olszewskiego, członków radomskiej grupy M-5, a także wspieranie młodych artystów, którzy dopiero rozpoczynają swoją karierę.

Zbiory warto również uzupełnić o prace artystów należących do polskiej szkoły plakatu, która wywarła ogromny wpływ na późniejsze pokolenie artystów, ale również była dostrzeżona i doceniona poza granicami kraju.

Należy również pamiętać, że sztuka współczesna nie podlega jeszcze ustalonym, czasowym podziałom. Na jej skomplikowany obraz składają się: ruchy artystyczne, tendencje i manifesty. Trzeba stale śledzić rynek sztuki i dostosowywać tworzenie kolekcji do wiodących prądów.

Kolekcja **zbiorów graficznych** gromadzonych w Dziale Sztuki Muzeum im. Jacka Malczewskiego Radomiu, licząca zaledwie ok. 4500 prac jest stosunkowo nieliczna, dlatego należy ją uzupełnić. W skład kolekcji wchodzą grafiki i rysunki wykonane od XVII do początku XXI wieku. W pierwszej kolejności uzupełnienia wymaga kolekcja grafiki dawnej, w której znajduję się niezwykle cenna seria 28 rycin, znanego na całym świecie czeskiego grafika i rysownika Václava (Wenceslausa) Hollara (1607-1677). Jest to seria akwafort zwana Theatrum mulierum (Teatr kobiet), wykonana w latach 40. XVII wieku dla londyńskiego drukarza Petera Stenta, ukazująca stroje mieszkanek różnych europejskich miast. Hollar był utalentowanym i płodnym rytownikiem, znanych jest ok. 3000 jego grafik i kilkaset rysunków, zatem możemy poszerzać naszą kolekcję o kolejne ryciny z tej serii (jest ich ponad sto) lub uzupełniać ją o inne prace Hollara, jak np. panoramy miast, egzotyczne zwierzyńce, zbiory muszli i owadów, katalogi okrętów, serie typów charakterystycznych oraz portret.

Uzupełnienia wymaga również zbiór 10 akwafort Daniela Chodowieckiego (1726-1801), autora ok. 2000 rycin. W naszych zbiorach brakuje rycin Jana Ziarnki (1575 – 1630), Jeremiasza Falcka (ok. 1610 – 1677) - gdańszczanina cenionego w Europie, Jana Piotra Norblina de la Gourdaine'a (1745-1830)– francuskiego malarza i grafika czynnego na dworze książąt Czartoryskich w Warszawie i Puławach, który w swych licznych rysunkach przedstawiał wielostronny obraz polskiego społeczeństwa. Kolekcje grafiki dawnej uzupełnić należy również o prace ucznia Norblina - Michała Płońskiego.

XIX wiek

Kolekcje rycin powstałych w XIX stuleciu należy uzupełnić o grafiki: Kajetana Kielesińskiego (1808-1849), Jana Feliksa Piwarskiego (tylko dwie litografie w zbiorach MJM), Franciszka Kostrzewskiego (4 prace) oraz Wincentego Smokowskiego (4 grafiki)

XX wiek

Nasze zbiory należy uzupełnić również o twórczość graficzną artystów tworzących w okresie dwudziestolecia międzywojennego:

Władysława Skoczylasa (1883-1934), Jerzego Hulewicza (1886-1941), Ludwika Gardowskiego, Edmunda Barłomiejczyka (1885–1950), Tadeusza Cieślewskiego (1895–1944), Marii Dunin (1899–1986), Zygmunta Kamińskiego (1888–1969), Bogny Krasnodębskiej-Gardowskiej (1900–1986), Mieczysława Jurgielewicza (1900–1983), Janiny Konarskiej (1902–1975), Tadeusza Kulisiewicza (1899–1988), Michała Rouby (1893-1941), Władysława Skotarka (1894-1969), Stefana Szmaja (1893-1970), Stefana Mrożewskiego (1894–1975), Stanisława Ostoja-Chrostowskiego (1897–1947), Leopolda Lewickiego (1906-1974), Wiktora Podoskiego (1901–1970), Konstantego Marii Sopoćko (1903–1992), Konrada Srzednickiego (1894–1993), Ludwik Tyrowicz (1901–1958), Wacław Wąsowicz (1891–1942), Marii Obrębskiej Stieber (1904–1995), Wiktorii Goryńskiej, Zofii Dębowskiej –Romer, Marii Rużyckiej-Gabryel (1905-1961), Stanisława Kubickiego (1889-1942), Wandy Telakowskiej, Anieli Cukier, a także artystów związanych z Ecole de Paris: Mojżesz Kisling, Eugeniusz Zak (1884-1926), Wacław Pająk, Józef Hecht (1891-1951), Eliego Nadelmana (1882-1946), czy Louis Marcoussis (1878-1941).

.

Grafika polska po 1945 roku:

Liczącą ponad 2800 prac graficznych oraz rysunków kolekcję grafiki współczesnej należy uzupełnić o prace m.in. :

Tadeusza Kuliszewicza, Andrzeja Strumiłły, Andrzeja Jurkiewicza, Józefa Pakulskiego, Stanisława Dawskiego, Stanisława Borysowskiego, Waleriana Borowczyka, Zofia Dębkowskiej-Tarasin, Jerzego Panka, Jana Lebensteina, Janusza Przybylskiego, Mariana Maliny, Franciszka Bunscha.

Plakat:

Muzeum im. Jacka Malczewskiego powinno w swoich zbiorach graficznych posiadać również zbiór plakatów ukazujący fenomen tzw. Polskiej Szkoły Plakatu. Zbiór ten powinien liczyć co najmniej 2 tysiące plakatów, w którym powinny znaleźć się prace najważniejszych przedstawicieli wszystkich polskich ośrodków graficznych, takich jak Warszawa (Henryk Tomaszewski, Józef Mroszczak, Wojciech Fangor, Roman Cieślewicz, Julina Pałka, Wojciech Zamecznik, Radosław Szaybo, Hubert Hilszer, Jan Lenica, Jan Młodożeniec, Maciej Urbaniec, Franciszek Starowieyski, Lech Majewski, Rafał Olbiński, Mieczysław Wasilewski, Wikor Sadowski, Wiesław Wałkuski), Kraków- Katowice (Waldemar Świerzy, Wiktor Górka, Roman Kalarus, Władysław Pluta), Wrocław (Jerzy Czerniawski, Jan Sawka, Eugeniusz Get – Stankiewicz, Jan Jaromir Aleksiun), czy Poznań (Andrzej Pągowski, Lex Drewiński).

Zarówno zbiory graficzne, jak i plakat należy sukcesywnie uzupełniać o pracę młodych wyróżniających się artystów tzw. Młodą Sztukę.

Młody Plakat Polski: Tomasz Walenta, Grzegorz Myćka, Marcin Władyka, Martyna Synkiewicz, Jakub "Hakobo" Stępień, Kuba Sowiński, Łukasz Szpotowicz, Anna Światłowska, Łukasz Walendziuk, Michał Batory, Maja Wolna, Adam Żebrowski, Dominika Różańska, Tomasz Płonka, Wiesław Rosocha, Robert Czerniawski, Tomasz Bogusławski, Sebastian Kubica.

Poza zakupami nasze zbiory plakatu możemy uzupełniać zamawiając plakaty muzealne zarówno u uznanych polskich grafików (sporo przedstawicieli tzw. drugiego pokolenia polskiej szkoły plakatu ciągle tworzy m.in. Jerzy Czerniawski, Marcin Mroszczak, Eugeniusz Get-Stankiewicz, Lech Majewski, Wojciech Wałkuski, Roman Kalarus, Andrzej Pągowski, Rafał

Olbiński, Władysław Pluta), jaki i u przedstawicieli tzw. Młodego Plakatu Polskiego. Zamawianie plakatów muzealnych u artystów grafików podniesie również prestiż naszego muzeum.

Rzemiosło artystyczne:

Kolekcja rzemiosła artystycznego Działu Sztuki MJM licząca zaledwie 264 przedmiotów stanowi dość przypadkowy zbiór przedmiotów, charakteryzujący się przeciętnymi wartościami artystycznymi. Brak jest myśli przewodniej tworzonej kolekcji, którą należy praktycznie budować od nowa. Kolekcja ta powinna zawierać przed wszystkim zabytki wykonane przez artystów czynnych w Radomiu oraz regionie radomskim, lub zabytki wykonane w innych ośrodkach, które były lub mogły być na wyposażeniu dworów lub domostw naszego regionu. Stworzenie takiej kolekcji będzie w tej chwili bardzo trudne, czasami wręcz niemożliwe.

Z okresu staropolskiego w naszej kolekcji brakuje przed wszystkim:

1. Zabytków konwisarstwa wykonanych w XVII i XVIII wieku, w takich ośrodkach jak Gdańsk, Toruń, Poznań, Elbląg, Kraków, Lwów głównie naczyń stołowych: kufli, konwi, kubków, talerzy, półmisków, łyżek, flaszy, maselnic, dzbanków sztućców, ponieważ takie przedmioty znajdowały się na wyposażeniu majętnych mieszkańców naszego miasta.
2. Naczyń stołowych wykonanych z fajansu i kamionki,
3. Zegarów: m.in. kafelkowych, konsolowych, kominkowych, talerzowych, stojących przyściennych, szafkowych, karetowych, kieszonkowych oraz szwarcwaldzkich.
4. Zabytków złotnictwa- zarówno sprzętów świeckich, jak i liturgicznych (cukiernice, sztućce- podstawowe oraz specjalistyczne, talerze, patery, półmiski, naczyń środka stołu, lichtarze, kandelabry, buliery, serwisy do kawy i herbaty, tace, maselnice, kompotiery, żardiniery, wazy do ponczu i kruszonu, solniczki i musztardniczki, sosjerki, przybory toaletowe, a także argenteria kościelne- kielichy, pateny, monstrancje, cyboria, naczynia do ablucji, łódki na kadzidło, garnitury ołtarzowe) autorstwa przede wszystkim złotników radomskich, lub czynnych w Radomiu m.in. Aleksandra Bethiera, Piotra Błochowicza, Apolinarego Czermińskiego, Wilhelma Steina, Stanisława Śliwińskiego, Teodora Żebrowskiego. Poza wyrobami radomskich złotników, które są dość rzadkie na rynku antykwarycznym, kolekcje złotnictwa można uzupełniać o prace czołowych złotników warszawskich (m.in., m.in. Karola Malcza, Teodora Wernera, Gustawa Radkego oraz Jana Pogorzelskiego), ponieważ wyroby warszawskie były oferowane w handlu w Radomiu, znajdowały się również na wyposażeniu radomskich zamożnych domostw. Warszawa była w tym czasie jednym z najważniejszych ośrodków sztuki złotniczej w Królestwie Polskim. Kolekcje złotnictwa można uzupełnić również o modne od połowy XIX wieku wyroby platerowane czołowych warszawskich wytwórni m.in. Fraget, Norblin, Teodor Werner, Bracia Henneberg, Roman Plewkiewicz, czy Gustaw Henninger, które podobnie jak srebra warszawskie, były kupowane przez zamożniejszych radomian.

Całą kolekcję Działu Sztuki MJM należy na bieżąco uzupełniać o pracę wyróżniających się młodych artystów tzw. Młodą Sztukę. W chwili obecnej do naszej kolekcji powinny trafić pracę Justyny Adamczyk - malarki, absolwentki radomskiego Liceum Plastycznego, zajmującej się także rysunkiem, instalacjami w typie site-specific, rzeźbą oraz wideo, a także robiących międzynarodową karierę Ewy Juszkiewicz, Roberta Kuśmirowskiego, czy Pauliny Ołowskiej.

Dział Historii posiada sekcję historyczną, militariów i Gabinet Numizmatyczny.

Sekcja historyczna zajmuje się gromadzeniem zabytków związanych głównie z historią miasta i regionu w ciągu najbliższych 5 lat planujemy powiększać kolekcję o:

- Ikonografię miasta - obrazy, grafiki, fotografie i pocztówki przedstawiające mieszkańców Radomia, fragmenty zabudowy i zabytki, ważne wydarzenia historyczne w mieście i regionie.
- Wytwory radomskiego rzemiosła, sztandary, ubiory, przedmioty pamiątkowe i codziennego użytku
- Dokumenty i materiały związane z życiem i działalnością wybitnych Radomian,
- Afisze, plakaty, zaproszenia, cegiełki, ulotki dokumentujące wydarzenia w mieście i regionie
- Produkty i pamiątki radomskiego przemysłu szczególnie nieistniejących wielkich fabryk (Radomskich Zakładów Przemysłu Skórzanego „Radoskór", Zakładów Metalowych „Łucznik" im. Gen Waltera, Radomskiej Wytwórni Telefonów, Fabryki Wyrobów Emaliowanych „Polmetal")
- Przedmioty artystyczne i użytkowe stanowiące wyposażenie radomskich kamienic mieszczańskich i domów robotniczych
- Pamiątki patriotyczne dokumentujące ważne wydarzenia historyczne

Sekcja militariów planuje w ciągu najbliższych 5 lat powiększać kolekcję o:

- broń białą i palną pozbawioną cech bojowy jak i nie pozbawioną cech bojowych ze szczególnym naciskiem na broń produkowaną w radomskiej Fabryce Broni oraz należącą do radomian służących w Wojsku Polskim.
- umundurowanie i oporządzenie wojskowe z XIX i XXI wieku;

Na kolekcję Gabinetu Numizmatycznego w najbliższych pięciu latach planujemy powiększać w następującym zakresie:

- Kolekcję numizmatyczną o okazy numizmatyczne mające dokumentować historię pieniądza w Polsce i krajach historycznie z Polską związanych oraz życie gospodarcze w Radomiu i regionie
- Medalierstwo – medale historyczne ukazujące ważne wydarzenia w państwie i regionie, plakiety portretowe bohaterów narodowych, wybitnych naukowców i ludzi zasłużonych dla miasta i regionu
- Falerystykę o ordery, odznaczenia państwowe, odznaki pułkowe, znaczki organizacji stowarzyszeń dokumentujące życie w Radomiu i regionie
- Sfragistykę - tłoki pieczętne urzędowe, pieczątki firmowe i prywatne z XIX - XXI wieku; urzędów państwowych, organizacji społecznych, stowarzyszeń, przedsiębiorstw państwowych i prywatnych działających w Radomiu i regionie

Do zadań Sztuki Nieprofesjonalnej i kultury ludowej w szczególności należy:

1) Gromadzenie, pozyskiwanie, przechowywanie, opracowywanie i udostępnianie zbiorów dokumentujących wszelkie zjawiska związane ze sztuką nieprofesjonalną polską oraz obcą z uwzględnieniem sztuki naiwnej, Art Brut, outsider art czy sztuki samorodnej;
   - celem działu jest sukcesywne uzupełnianie jednej z ważniejszych kolekcji plastyki nieprofesjonalnej w Polsce o takich artystów jak:
   malarstwo, rysunek, grafika, rzeźba

   1. Albiczuk Bazyli (1909-1995)
   2. Baran Antoni, 1930

3. Kutkowski Jerzy
4. Dębiński Adam 1943
5. Garncorz Paweł
6. Gawlik Ewald
7. Głowala Tadeusz ur. 1943 r.
8. Henel Marian
9. Holesz Ludwik
10. Iwańska Władysława
11. Koguciuk Stanisław
12. Kondratowicz Henryk
13. Lampart Dorota
14. Magiera Genowefa
15. Mickiewicz Łucja
16. Mucha Szczepan
17. Nowak Jan
18. Piekarski Zdzisław
19. Płaskociński Jan
20. Podjaski Brunon
21. Rosłon Włodzimierz
22. Sałdyka Władysław
23. Shummer Magdalena
24. Tarnawska – Wójtowicz Maria
25. Tengli –Truchel Anna
26. Wałega Władysław
27. Warczygłowa Zygmunt
28. Wnęk Maria
29. Wójciak Karol „Heródek"
30. Wypijewski Zbigniew
31. Zagajewski Stanisław
32. Zdanowski Jacek
33. Zegadło Adam
34. Zelent Wiktor
35. Żak Tadeusz

oraz prace artystów, które będą wpisywać się do kolekcji stuki nieprofesjonalnej MJM

2) Gromadzenie, pozyskiwanie, przechowywanie, opracowywanie i udostępnianie zbiorów dokumentujących wszelkie zjawiska związane z kulturą i sztuką ludową polską. Do planu działań działu należy sukcesywne uzupełnianie kolekcji:
- rzeźba drewniana
1. Adamczyk Krystyna
2. Baran Antoni, 1930
3. Denkiewicz Stanisław
4. Hołda Stanisław 1926-1987
5. Karaś Henryk
6. Krześniak Jerzy
7. Kudła Leon
8. Lamęcki Jan
9. Lurka Józef
10. Oleksy Wojciech

11. Ptaszyńska Helena – Szczypawka
12. Ślażyński Stefan
13. Wójciak Karol „Heródek"

- ceramika

1. Badowski Antoni
2. Batugowska Barbara
3. Kaczmarska Helena
4. Kitowski Wincenty
5. Kosiarska Jadwiga
6. Kosiarski Stanisław
7. Mołdawa Krystyna
8. Pastuszkiewicz Stanisław
9. Rodak Radosław
10. Rokita Henryk
11. Rokita Andrzej

- ceramika toczona

1. Spółdzielnia Pracy Rękodzieła Ludowego Chałupnik
2. Huculska

- malarstwo na szkle

1. podhalańskie w tym zjawiska nowych artystów kontynuujących tradycję malarstwa na szkle.

Kolekcja Działu Kultur Pozaeuropejskich będzie się rozbudowywać o eksponaty z zakresu kultury materialnej Afryki, Azji i Ameryki Południowej. Planujemy nawiązać współpracę z kolekcjonerami prywatnymi, podróżnikami i pracownikami naukowymi polskich uniwersytetów, prowadzących badania poza granicami Europy, co zagwarantuje oryginalność pozyskiwanych eksponatów.

W miarę możliwości planujemy uzupełnić ją przede wszystkim o unikalne stroje używane przez członków społeczności, które niezwykle szybko asymilują się z cywilizacją euro-amerykańską, zatracając swój unikalny, endemiczny charakter, materiały wytwarzane ręcznie przez rodzime plemiona, ozdoby, przedmioty codziennego użytku i unikatowe zabytki kultury materialnej właściwe dla wyżej wymienionych regionów.

Eksponaty dotyczące kontynentu afrykańskiego: w szczególności unikalne maski i stroje z rzadkich plemion, takich jak Dogonowie z Sahelu (maski dużych rozmiarów i wielu rodzajów, np. pogrzebowe, używane podczas uroczystości plemiennych, czyli: Kanaga, Debe i Satimbe). Zapoczątkowana kolekcja powinna się także wzbogacać o stroje przedstawicieli afrykańskich plemion, przede wszystkim szamanów i wodzów, najlepiej z pełnym wyposażeniem (berła, nakrycia głowy, strój całościowy, ewentualnie trony – siedziska), kontynuacja kolekcji.

Kolekcję azjatycką będziemy uzupełniać i kontynuować. W latach ubiegłych zostało dokupione kilkanaście eksponatów japońskich, co przyczyniło się do rozbudowania kolekcji zbroi ii wyposażenia wojowników japońskich. Ten temat pozostaje otwarty i w latach przyszłych będziemy dokupować elementy kolekcji. Pozostałe kraje azjatyckie, takie jak Chiny, Indonezja, Birma także wymagają zakupów, które pomogą w reprezentowaniu kultury i obyczajów regionu.

Dar – kolekcja Barbary Woroncew zapoczątkowały kolekcję ciekawych i cennych eksponatów pochodzących z Iranu, planujemy zakup kolejnych eksponatów z tego kraju:

dywanów, tkanin, wyposażenia wnętrz, ceramiki, inkrustowanych wyrobów z mosiądzu i innych przedmiotów codziennego użytku.

Planujemy także zakupy związane z reprezentacją Ameryki Północnej i Kanady, otrzymany przez nas dar zawiera kilkanaście eksponatów wyrabianych przez rdzennych mieszkańców Ameryki Północnej. Jest to przyczynek do rozbudowania kolekcji: wyrobów skórzanych, wytwarzanych z kości, narzędzi, wyposażenia chat, czy rzeźb.
Ameryka Południowa, której kultura jest tematem wielu wystaw i badań to także obszar, o który planujemy rozbudować kolekcję. Planujemy zakupić oryginalne stroje Indian, broń, produkty rzemieślnicze, tkaniny, kosze, naczynia itp.

Dział Archeologii Muzeum im. Jacka Malczewskiego będzie kontynuował swoją działalność poszerzając kolekcję o zabytki pochodzące z terenów znajdujących się w zainteresowaniu badawczym Muzeum, zgodnie ze statutowo określonym zakresem gromadzenia zbiorów przez Muzeum, tj. z regionu radomskiego i obszarów kulturowo z nią związanych (obszar między Wisłą, Pilicą i Kamienną).

Wszystkie zabytki archeologiczne, również te znalezione lub odkryte przypadkowo stanowią własność Skarbu Państwa i mogą być przekazane Muzeum jedynie na podstawie prawomocnej i ostatecznej decyzji właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków, dla regionu radomskiego jest to Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków z Delegaturą w Radomiu.

Postępowanie z zabytkami archeologicznymi regulują oddzielne przepisy zawarte w ustawie o Ochronie Zabytków:
art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2003 nr 162 poz. 1568 z późn. zm.)
oraz
§ 9 ust. 3 pkt. 7 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz.U. 2018 poz. 1609),

W związku ze specyficznym charakterem zabytków archeologicznych, ich pozyskiwane będzie odbywało się z trzech źródeł:

- Zabytki pochodzące z planowanych badań (wykopaliskowych, sondażowych, ratowniczych, powierzchniowych) i nadzorów prowadzonych w regionie radomskim, na podstawie oświadczenia Muzeum o gotowości przyjęcia zabytków oraz decyzji Konserwatora Zabytków
  Przyjmowanie zabytków odbywa się na „bieżąco", ich ilość uzależniona jest od napływających próśb o przyjęcie zabytków. Wszelkie inwestycje, które mają miejsce w obrębie występowania obszarów objętych nadzorem konserwatorskim (zabytki wpisane do rejestru, miejsca występowania znalezisk i stanowisk archeologicznych itp.) wymagają nadzoru archeologa a Inwestor zobowiązany jest uzyskania zgody na przyjęcie zabytków w depozyt. Decyzję o wydaniu takiej zgody podejmuje Dyrektor Muzeum.

- Zabytki pochodzące z badań własnych, na podstawie decyzji Konserwatora Zabytków.

W okresie najbliższych 5 lat planowane jest przeprowadzenie badań powierzchniowych na wybranych obszarach regionu. Ich celem będzie weryfikacja istniejących stanowisk archeologicznych. Podczas badań zostanie zebrany materiał występujący na powierzchni. Rozpoczęte zostały także przygotowania do badań wykopaliskowych – między innymi w Goryniu, gm. Jastrzębia i Łączanach, gm. Iłża. Pozyskane w trakcie badań stacjonarnych materiały, na podstawie decyzji Konserwatora Zabytków, wzbogacą zbiory Dział Archeologii. Stanowiska związane są z kulturą przeworską (okres wpływów rzymskich, epoka żelaza).

- Zabytki znalezione lub odkryte przypadkowo, przekazane do Muzeum przez Konserwatora Zabytków.
  Muzeum nie jest uprawnione do przyjmowania zabytków archeologicznych znalezionych przypadkowo. Jedynie na wniosek MWKZ oraz na podstawie decyzji Dyrektora Muzeum, do placówki mogą zostać przekazane zabytki pochodzące z przypadkowych odkryć oraz z badań prowadzonych przez grupy poszukiwaczy, którzy na swoją działalność uzyskały zgodę Konserwatora. Przy wyborze kierujemy się charakterem znaleziska oraz jego wartością kulturą.

Dział Przyrody zamierza w dalszym ciągu rozwijać posiadane kolekcje dążąc docelowo, w zamierzeniu któtkoterminowym, do skompletowania okazów przedstawiających ogół avi- i teriofauny regionu radomskiego (obszar byłego województwa radomskiego), następnie w zamierzeniu długoterminowym Polski oraz Europy. Jest to aktywność długofalowa rozciągnięta na kilka następnych dziesięcioleci, a jej skuteczna realizacja uzależniona będzie od środków finansowych, współpracy z preparatorami, ogrodami zoologicznymi oraz innymi podmiotami ułatwiającymi poszukiwanie i pozyskiwanie tuszek padłych zwierząt gatunków chronionych (na których pozyskiwanie Dział posiada stosowne zezwolenia RDOŚ i GDOŚ).

W zależności od możliwości, sukcesywnemu rozbudowywaniu w kolekcji działu, ulegać będzie także różnorodność gatunkowa okazów fauny orientalnej i etiopskiej, której rozwój nawiązuje jednocześnie do tradycji muzealniczych regionu – postać kustosza Władysława Taczanowskiego i jego udział w XIX-wiecznych wyprawach afrykańskich hrabiów Branickich.

Stosunkowo nową gałęzią rozwoju kolekcji Działu Przyrody jest gromadzenie memorabilii związanych z postaciami, związanych z regionem i miastem osób i ich dokonań na polu badań przyrodniczych czy też w zakresie gromadzenia kolekcji przyrodniczych – Władysław Taczanowski, Leopold Pac-Pomarnacki, Tytus Chałubiński i inni. Zaczątkiem tych działań jest pokaźny zbiór pamiątek po Leopoldzie Pac-Pomarnackim.

Kolejną kolekcją tematyczną, której rozwój zapoczątkowano w ostatnich latach, to kolekcja fauny krainy neotropikalnej, reprezentowana obecnie w zbiorach m.in. przez nandu szarego i kapibarę wielką. Oprócz wartości stricte przyrodniczej ma ona także wymiar historyczny jako nawiązanie do XIX-wiecznych wypraw badawczych polskich przyrodników do Ameryki Południowej (Konstanty Jelski, Jan Sztolcman) oraz tradycji muzealnictwa przyrodniczego regionu zapoczątkowanej przez Władysława Taczanowskiego w postaci „Gabinetu Płodów" w siedzibie ówczesnej Guberni Radomskiej, odwzorowanego na wystawie stałej Działu Przyrody pt.: „Gabinet Przyrodnika XIX w.".

Niemniej ważnym z uwagi na aktualne problemy i zagrożenia środowiskowe jest zbiór zwierząt należących do inwazyjnych gatunków obcych (IGO) stwarzających zagrożenie dla rodzimego i europejskiego środowiska przyrodniczego, a określonych listą rozporządzenia RM – Dz.U. 2022 poz. 2649 z dnia 9 XII 2022, oraz ujętych w opracowaniu GDOŚ w ramach projektu „Opracowanie zasad kontroli i zwalczania inwazyjnych gatunków obcych wraz z przeprowadzeniem pilotażowych działań i edukacją społeczną". Obecnie wśród zbioru

pozyskanych do kolekcji zwierząt można wymienić np.: mundżaka chińskiego, koati, jenota azjatyckiego, szopa pracza, bobra kanadyjskiego.

Obecnie w zbiorach działu (koniec 2023 r.) znajduje się łącznie **2583** pozycji inwentarzowych z czego **1257** przypada na **sekcję ornitologia** (dermoplasty i gniazda ptaków), **742** na **sekcję oologia** (jaja ptasie), **194** na **sekcję zoologia** (dermoplasty kręgowców), **70** na **sekcję entomologia** (gabloty z okazami), **320** na **sekcję paleontologia** (skamieniałości).

***

Podstawa prawna działalności Muzeum w kolejnych sferach działania instytucji

Akty podstawowe

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
- Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. 1997 nr 5 poz. 24 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2003 nr 162 poz. 1568 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. 1991 nr 114 poz. 493 z późn. zm.)

Nabywanie zbiorów

- Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. 1997 nr 5 poz. 24 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. 1964 nr 16 poz. 93 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. 1994 nr 121 poz. 591 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. 1994 nr 24 poz. 83 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rzeczach znalezionych (Dz. U. 2015 poz. 397 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2018 poz. 1000 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 30 sierpnia 2004 r. w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach (Dz. U. 2004 nr 202 poz. 2073)

Ewidencjonowanie i katalogowanie zbiorów

- Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. 1997 nr 5 poz. 24 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. 1994 nr 121 poz. 591 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 30 sierpnia 2004 r. w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach (Dz. U. 2004 nr 202 poz. 2073)
- Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. 2005 nr 64 poz. 565 z późn. zm.)

Kontrola zbiorów

- Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. 1997 nr 5 poz. 24 z późn. zm.)

- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. 1994 nr 121 poz. 591 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. 1992 Nr 21 poz. 86 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2009 Nr 157 poz. 1240 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. 1997 nr 85 poz. 539 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 30 sierpnia 2004 r. w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach (Dz. U. 2004 nr 202 poz. 2073)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 29 października 2008 r. w sprawie sposobu ewidencji materiałów bibliotecznych (Dz. U. 2008 nr 205 poz. 1283)

Zbiory archeologiczne i ochrona zabytków

- Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. 1997 nr 5 poz. 24 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2003 nr 162 poz. 1568 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rzeczach znalezionych (Dz. U. 2015 poz. 397 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 1 kwietnia 2004 r. w sprawie nagród za odkrycie lub znalezienie zabytków archeologicznych (Dz. U. 2004 nr 71 poz. 650)
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 30 sierpnia 2004 r. w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach (Dz. U. 2004 nr 202 poz. 2073)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. 2018 poz. 1609 z późn. zm.)

Kradzieże i straty zabytków

- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2003 nr 162 poz. 1568 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz.U. 2011 nr 113 poz. 661 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 19 sierpnia 2015 r. w spawie krajowego rejestru utraconych dóbr kultury (Dz. U. 2015 poz. 1275)
- Ustawa z dnia 25 maja 2017 r. o restytucji narodowych dóbr kultury (Dz.U. 2017 poz. 1086 z późn. zm.)

Udostępnianie

- Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. 1997 nr 5 poz. 24 z późn. zm.)

- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. 1994 nr 24 poz. 83 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej (Dz. U. 2001 nr 49 poz. 508 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. 2001 nr 112 poz. 1198 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. 2010 nr 182 poz. 1228 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 25 lutego 2016 r. o ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego (Dz. U. 2016 poz. 352 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 15 czerwca 2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (Dz.U. 2018 poz. 1293)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 23 października 2015 r. w sprawie wykazu źródeł, których sprawdzenie jest wymagane w ramach starannych poszukiwań uprawnionych do utworów i przedmiotów praw pokrewnych, które mogą być uznane za osierocone, oraz sposobu dokumentowania informacji o wynikach starannych poszukiwań (Dz. U. 2015 poz. 1823)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 5 lipca 2016 r. w sprawie maksymalnych stawek opłat za ponowne wykorzystanie informacji sektora publicznego nakładanych przez muzea państwowe i muzea samorządowe (Dz. U. 2016 poz. 1011)
- Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. 2005 nr 64 poz. 565 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (Dz. U. 2012 poz. 526 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz. U. 2019 poz. 848)
- Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. 2019 poz. 1696 z późn. zm.)

Wypożyczenia

- Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. 1997 nr 5 poz. 24 z zm.)
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 30 sierpnia 2004 r. w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach (Dz. U. 2004 nr 202 poz. 2073)
- Rozporządzenie Ministra kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 15 maja 2008 r. w sprawie warunków, sposobu i trybu przenoszenia muzealiów (Dz. U. 2008 nr 91 poz. 569)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 września 2014 r. w sprawie zabezpieczenia zbiorów muzeum przed utratą, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym ich zniszczeniem lub utratą (Dz. U. 2014 poz. 1240)

Wywóz zabytków i muzealiów za granicę

- Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. 1997 nr 5 poz. 24 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2003 nr 162 poz. 1568 z późn. zm.)

- Ustawa z dnia 25 maja 2017 r. o restytucji narodowych dóbr kultury (Dz. U. 2017 poz. 1086 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. 2006 Nr 225 poz. 1635 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 18 kwietnia 2011 r. w sprawie wywozu zabytków za granicę (Dz. U. 2011 nr 89 poz. 510)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 21 czerwca 2017 r. w sprawie pozwolenia na stały wywóz za granicę dobra kultury niebędącego zabytkiem (Dz. U. 2017 poz. 1236)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 16 sierpnia 2017 r. w sprawie pozwoleń na czasowy wywóz za granicę muzealiów, które nie stanowią zabytków oraz są wpisane do inwentarza muzealiów w muzeach będących instytucjami kultury (Dz. U. 2017 poz. 1693)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 16 sierpnia 2017 r. w sprawie pozwolenia na stały wywóz za granicę dobra kultury niebędącego zabytkiem, objętego zwrotem na terytorium państwa obcego (Dz. U. 2017 poz. 1590)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 19 lipca 2019 r. w sprawie wzorów dokumentów oceny wskazującej czas powstania zabytku, wyceny zabytku oraz potwierdzenia wwozu zabytku na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 2019 poz. 1470)

Immunitet muzealny (Immunity from seizure)

- Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. 1997 nr 5 poz. 24 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 14 października 2015 r. w sprawie wniosku o objęcie ochroną prawną rzeczy ruchomej o wartości historycznej, artystycznej lub naukowej, wypożyczanej z zagranicy na wystawę czasową organizowaną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 2015 poz. 1749)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 14 października 2015 r. w sprawie wzoru karty ewidencyjnej rzeczy ruchomej o wartości historycznej, artystycznej lub naukowej, wypożyczanej z zagranicy na wystawę czasową organizowaną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 2015 poz. 1719)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 14 października 2015 r. w sprawie wzoru zawiadomienia o wwiezieniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i wzoru zawiadomienia o wywiezieniu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rzeczy ruchomej o wartości historycznej, artystycznej lub naukowej, wypożyczanej z zagranicy na wystawę czasową organizowaną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, objętej ochroną prawną (Dz. U. 2015 poz. 1769)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 11 lutego 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wzoru zawiadomienia o wwiezieniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i wzoru zawiadomienia o wywiezieniu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rzeczy ruchomej o wartości historycznej, artystycznej lub naukowej, wypożyczanej z zagranicy na wystawę czasową organizowaną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, objętej ochroną prawną (Dz. U. 2019 poz. 305)

Poręczenia Skarbu Państwa

- Ustawa z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. 1997 nr 79 poz. 484 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wniosku o udzielenie poręczenia lub gwarancji oraz trybu udzielania przez Skarb Państwa poręczenia i gwarancji (Dz.U. 2012 poz. 675 z późn. zm.)

Bezpieczeństwo zbiorów

- Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. 1997 nr 5 poz. 24 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2003 nr 162 poz. 1568 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. 1991 nr 81 poz. 351 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. 2010 nr 109 poz. 719)
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 stycznia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. 2019 poz. 67)
- Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz. U. 1997 nr 114 poz. 740 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 września 2014 r. w sprawie zabezpieczenia zbiorów muzeum przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym ich zniszczeniem lub utratą (Dz. U. 2014 poz. 1240)
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowej (Dz. U. 2004 nr 212 poz. 2153)

Ponadto

- W muzeum funkcjonuje Komisja Zakupu Muzealiów – ciało doradcze, opiniujące propozycje nabytków do poszczególnych kolekcji.

- Pozyskiwanie zbiorów archeologicznych następuje w zgodzie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, nie stosując wyjątków.

- Zbywanie obiektów następuje zgodnie z Ustawą o muzeach – art. 23 i art. 24 ust. 1-2 (w przypadku błędu w zapisie lub decyzji o deakcesji muzealium na rzecz innej instytucji) oraz Rozporządzeniem Ministra Kultury z dnia 30 sierpnia 2004 r. w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzech - § 10 us. 3 (w wypadku zniszczenia muzealium)

DYREKTOR
Muzeum im. J. Malczewskiego
w Radomiu
Leszek Ruszczyk